

Schrijf je boek in 10 dagen

Jan Dijkgraaf

© Jan Dijkgraaf / Buttkicken.nl

ISBN 9789082195538

NUR 100

Buttkicken.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, online publicatie of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonde voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.buttkick.nl

Inleiding

Ik schrok wakker en keek op mijn mobiele telefoon hoe laat het was. Tien over vijf in de ochtend. Mijn hersenen begonnen meteen te malen. 'Shit. Als ik over twee dagen terug ben in Nederland, heb ik nog niks.'

Ik was naar Barcelona gegaan om eindelijk een echte start te maken met mijn boek, zodat ik de deadline zou halen. Een hele week ongestoord schrijven in zonnig Spanje, dan zou ik het de weken daarna thuis in Friesland wel af krijgen. Met mijn tempo van tikken moest dat lukken. Maar twee dagen voor vertrek uit Barcelona was er weinig zinnigs uit mijn handen gekomen. Een paar duizend woorden. Nog 30.000 te gaan.

Ging ik falen? Terwijl ik de uitgever voor vertrek naar Barcelona nog zo had verzekerd dat ik al dik over de helft was? Het zou me toch niet gebeuren dat ik om uitstel moest vragen? Als dat al kon. Want de deal was: het boek moest in november in de winkel liggen. Zodat we de verkooppiek van Sinterklaas en Kerstmis konden meepakken. De afgang dat mijn boek er niet zo komen, ik moest er niet aan denken.

Ik moest sowieso aan iets anders denken. Want om tien uur moest mijn wekelijkse column voor de krant naar de redactie worden gestuurd. En ik had nog geen onderwerp. Ik ging mijn vaste rijtje websites langs om inspiratie op te doen, vond binnen een kwartier een geschikt onderwerp, ging onder de douche staan om de eerste en laatste zin te verzinnen (de rest komt dan vanzelf, had de ervaring geleerd) en toen ik me had aangekleed, pakte ik mijn laptop en ramde er in minder dan een halfuur 500 woorden uit.

Dat was het Eureka!-moment.

Ik was altijd, overal, onder welke omstandigheden dan ook, in staat om in een halfuur 500 woorden te tikken. Want dat was de vaste lengte van mijn column en ik was 'in die lengte gaan wonen'. Als ik een tijdschriftartikel van 2000 woorden moest schrijven, lukte het me zelden om dat in vier keer de tijd van 500 woorden te doen, dus in twee uur. Dan ging ik tussendoor te veel teruglezen. En nadenken. En nog een keer. En nog een keer. Was ik zo vier uur mee bezig. Of acht. Laat staat dat ik dat tempo van 500 woorden per halfuur kon halen bij een boek van 30.000 woorden...

Op dat moment wist ik wat me te doen stond. Ik moest die 30.000 woorden van mijn boek in 60 delen van 500 woorden verdelen. Dan zou het schrijven me 60 keer een halfuur kosten. Dertig uur. Grof gezegd: drie lange werkdagen. Theoretisch zou ik mijn boek in drie (!) dagen kunnen schrijven. Terwijl ik er straks thuis, in Nederland, nog tien dagen voor had ingeruimd. Ik had dus nog álle tijd van de wereld!

Ging het echt zo gemakkelijk? Nee, natuurlijk niet!

Het was mijn eerste echte boek. Er komt meer bij kijken dan 60 stukjes van 500 woorden schrijven, die achter elkaar plakken, er een kaft omheen doen en zeggen: 'Ik heb een boek.' Zoals: hoe kom je aan die 60 delen? En als je die hebt, wat dan?

De tien jaar na mijn Eureka!-moment heb ik de basis steeds verder uitgewerkt. Al doende (er volgden meer dan veertig andere boeken, de meeste alleen geschreven, enkele met een coauteur) leerde ik. Aan welke voorwaarden ik moest voldoen om inderdaad heel snel een boek te kunnen schrijven. Wat de valkuilen waren. Alles. Maar inmiddels durf ik te zeggen: de methode is perfect. Je kunt elk non-fictieboek in tien dagen schrijven als je de kennis die er in komt in je hoofd of op je computer verzameld hebt.

Ik zei 'je', ja. Jij!

Want in de loop der jaren gingen mensen vragen hoe het kon dat ik naast mijn drukke bestaan als hoofdredacteur, columnist, blogger, programmamaker bij de radio en business- en management-coach ook nog meerdere boeken per jaar kon schrijven. En als ik dan enthousiast vertelde over de methode die ik ontwikkeld had, vroegen ze of ik die hen ook kon leren. Want een boek in 10 dagen? Wow!

Meestal hadden ze twee redenen waarom zij hun boek nog niet geschreven hadden. Ze zeiden dat ze er geen tijd voor hadden (en dachten dat het maanden - of nog langer - moest duren). Of ze zeiden dat ze er wel aan waren begonnen, maar dat ze na een paar duizend woorden vastliepen en dan de moed maar opgaven.

Ik ben het anderen gaan leren. In groepjes en individueel. Ik beloofde mensen dat ik ze in twee dagen zodanig zou coachen, dat ze na mijn training direct konden gaan schrijven aan hun boek en dat na 10 dagen af zouden hebben. De meesten is dat ook gelukt. Zélfs mensen die niet zo goed konden schrijven of het schrijven zelf eigenlijk

niet leuk vonden (ook voor die groep is er een oplossing). Van die trainingen leerde ik zelf trouwens ook weer. Bijvoorbeeld: die 500 woorden was de lengte waarin ik 'woonde', maar die gold zeker niet voor iedereen. Dus het gewoon maar kopiëren van mijn 'aantal woorden van het hele boek' gedeeld door '500' is 'zoveel delen', zou in de meeste gevallen desastreus uitpakken. Het moest maatwerk worden. Andere getallen voor iedere deelnemer.

De trainingen die ik gaf, waren niet voor iedereen te betalen. Vaak kreeg ik dan ook de vraag waarom ik geen boek maakte waarmee toekomstige schrijvers zelf mijn methode zouden kunnen leren. Ik heb er een paar jaar tegenaan gehikt. Ik stelde mezelf de vraag of 'leren op afstand' wel kon, bij een zo ingewikkeld proces als het schrijven van een boek, terwijl ik net had vastgesteld dat 'maatwerk' vereist was.

Inmiddels zeg ik: ja. Ja, ik kan via een boek iedereen leren om binnen 10 dagen een non-fictieboek te schrijven. Of dat nu een managementboek is of een levensverhaal maakt helemaal niets uit. Als het materiaal maar grotendeels aanwezig is (en niet eerst nog alle research moet worden gedaan).

Alleen, het boek over mijn methode 'Schrijf je boek in 10 dagen' moest geen traditioneel 'leesboek' worden, maar een 'werkboek'. Zodat de 'lezers' het proces dat ik tijdens de live-training doorloop met mijn cursisten ook echt helemaal zelf meemaken. Niet passief het boek van een hen onbekend klein, kaal, dik schrijvertje uit Friesland lezen, maar actief werken aan hun eigen boek. En aan het eind van de rit, als dit boek 'uit' is, meteen aan de slag kunnen met het daadwerkelijk schrijven van hun boek, binnen 10 dagen.

Hier is dat boek. Mijn 43ste. In acht dagen tijd geschreven. Maar het 'verhaal' zat al jaren in mijn hoofd. Ik hoop oprecht dat dit boek jou gaat helpen om jouw verhaal ook vanuit jouw hoofd naar het papier te krijgen. En daarna naar je familie, vrienden, kennissen en/of naar honderden, duizenden, tienduizenden of misschien nog wel veel meer voor jou vreemde lezers. En daarvan kan ik je zeggen: dat blijft magisch! De wetenschap dat volstrekt onbekenden jouw boek lezen en er van leren, er om lachen en misschien zelfs wel om huilen? Héérlijk!

Dus pak een pen (!), laat je door niets en niemand meer afleiden en aan de slag.

Veel succes en plezier!

Waarom het niet lukt

Er is een aantal redenen waarom mensen die een boek willen schrijven het niet doen. Of nog erger: er wel aan beginnen, maar het nooit afmaken. Of dat zonde is voor de lezers, kan ik niet beoordelen. Die boeken verschijnen immers niet. Maar ik weet wel dat het zonde is. Want het is gewoon hartstikke leuk om niet 'een boek' in handen te houden, maar jouw eigen boek. Omdat een boek dus echt iets magisch heeft.

Er is (als er een prachtig of nuttig boek in je hoofd zit) geen enkele goede reden om het niet te schrijven. Er zijn wel heel veel redenen waarom het niet gebeurt.

Wat zijn jouw belangrijkste drie redenen? Schrijf die voor jezelf eens op een papiertje.

Laten we daarna kijken of ik ze ongeveer kon raden. Gaan we daarna zorgen dat jouw boek er wél gaat komen. En je het ook nog in 10 dagen gaat schrijven.

Reden 1: het lege pagina-syndroom

Pak eens 133 velletjes wit printerpapier uit de verpakking. Leg ze achter elkaar op de grond in een sliert. De kans dat ze in je woonkamer of je werkkamer passen, is heel klein. Vermoedelijk moet je de buitendeur openen en verder gaan op je terras of in je tuin. Het gaat namelijk om 39,3 méter papier. Bijna veertig meter! Waarschijnlijk is dat zelfs te veel voor je woonkamer en je tuin samen. Misschien moet je er de openbare weg wel mee op. Doe maar. En zorg daarbij dat alle vellen in zicht blijven.

Als die veertig meter A4'tjes eenmaal ligt en je overziet ze, dan weet je hoeveel vel papier je moet vullen om een boek van 50.000 woorden te schrijven (op regelafstand anderhalf). 133 lege witte vellen. En jij moet ze gaan vullen met een verhaal dat voornamelijk in je hoofd zit. Voor menig schrijver in spé is dat beeld van die 133 lege vellen al reden genoeg om het project op zijn minst uit te stellen.

Ik durf te wedden dat nooit eerder iemand op deze manier heeft duidelijk gemaakt hoe veel velletjes papier je moet vullen om te kunnen spreken van een (qua omvang) serieus boek. Logisch, want waarom zou je iemand moeten ontmoedigen die een boek wil schrijven? Alleen: ik ben liever eerlijk. Die 39,3 meter papier kan intimiderend werken. Daar kun je als een berg tegenop zien. En dan begin je er maar niet aan.

Gelukkig werkt het niet helemaal zo als je begint te schrijven. Dan kijk je tegen slechts één leeg scherm aan. Maar als je dat doet zonder een plan, kan dat net zo slecht aflopen als met die 39,3 meter papier in je woonkamer, tuin en op straat. Dat heet: het witte pagina-syndroom. Als ik gedurende een jaar voor elk uur dat schrijvers in spé wereldwijd naar een

lege witte pagina op hun beeldscherm staren 0,01 euro zou krijgen, was ik schathemeltjerk.

Witte pagina's op een beeldscherm zijn de hel. En hoe langer ze je aanstaren, hoe minder vertrouwen je hebt dat je boek er ooit gaat komen. Dus daar moeten we iets op verzinnen. Zodat ze je niet langer meer aanstaren, maar je ze te lijf wilt.

Reden 2: geen tijd

Het slechtste excuus dat mensen gebruiken om geen boek te 'kunnen' schrijven of om het niet af te maken: 'Ik heb er geen tijd voor.'

Iedereen heeft tijd om een boek te schrijven. Je moet er alleen geen honderden en al helemaal geen duizenden uren over doen. En na dit werkboek hoeft dat ook niet. Een non-fictieboek van 50.000 woorden kost aan echte schrijftijd tien dagen. Eentje van 30.000 woorden vermoedelijk ook; dan heb je tijdens die tien dagen alleen wat meer tijd voor ontspanning. Als je uitgaat van tien dagen van tien uur schrijven, heb je 100 uur nodig voor het schrijven van je boek. En dus heeft iedereen voldoende tijd om een boek te schrijven.

Het gaat om het willen.

Ik heb de afgelopen jaren diverse zeer druk bezette mannen en vrouwen getraind om in tien dagen hun boek te schrijven. Als ze de vakantiedagen en het budget hadden, zei ik: 'Ga twee weken in je eentje naar een lekker warm eiland, tik 's ochtends vier uur, neem de middag vrij en tik 's avonds vier uur. Dan ben je klaar.' Budget was nooit een probleem bij zulke mensen, maar vakantiedagen wel. Ze dachten dat ze niet twee weken gemist konden worden. Dan zei ik: 'Dan doe je twee keer een week.' Ook dat kon natuurlijk niet. En dan wist ik al dat het volgende excuus er aan zat te komen en zei zelf al: 'En in de weekenden heb je zeker ook geen tijd?' Natuurlijk luidde het antwoord: 'Nee.' 'Je hebt zeker nooit tijd?' 'Klopt!'

Dan was ik het zat en snoerde ze de mond.

'Hoe laat sta je elke ochtend op?' 'Zes uur. En in het weekend een uurtje later.' 'Mooi. Dan sta je vanaf morgen honderd dagen achter elkaar om vijf uur op en in het weekend een uurtje later. Dan zet je koffie, ga je meteen achter je computer zitten, zet je je wekker op een uur later en ga je een uur lang schrijven aan je boek. En niks anders! Als je dat honderd dagen achter elkaar hebt gedaan, is je boek af. En het is op geen enkele manier ten koste gegaan van je werk, je gezinsleven, je vakantiedagen of wat dan ook.'

Wie zei dat-ie geen tijd had om een boek te schrijven? Ja, je hebt een paar dagen 'last' van een uur vroeger opstaan. Maar je lichaam went er in no time aan en je kunt best honderd dagen met een uurtje slaap per dag minder. Als je maar wilt...

Reden 3: Het overzicht kwijt

Geef ze de kost die maar gewoon beginnen te schrijven en dan wel zien waar het schip strandt. Die hebben één zekerheid: het schip zal stranden. Wie geen overzicht maakt van zijn boek en wie geen overzicht heeft (twee verschillende dingen), loopt altijd ergens vast. Weet dan bijvoorbeeld niet meer precies wat al geschreven is en wat nog geschreven moet worden. Heb ik dat nou al geschreven, of zit het in mijn hoofd?

Tenzij je beschikt over een fotografisch geheugen is het ontbreken van overzicht gegarandeerd een dealbreaker. En sowieso een tijdrover. Want het kost je zeeën van tijd om ‘even’ te gaan terugzoeken hoe het ook alweer zat als je al 30.000 woorden geschreven hebt. Terwijl het zo gemakkelijk te voorkomen was geweest door eerst te denken en dan pas te doen. Eerst een overzicht van wat je waar gaat schrijven, dan pas gaan schrijven. Het zorgt voor rust in je hoofd, het spaart je tijd uit, het zorgt dat je geen belangrijke zaken vergeet, het voorkomt dat je twee keer ongeveer hetzelfde gaat schrijven, kortom: het zorgt dat je niet halverwege het bijltje erbij neergooit.

Natuurlijk is het maken van dat overzicht minder leuk dan het uitpakken van het pakketje van de drukkerij of uitgeverij met het eerste exemplaar van jouw boek. Of dan het schrijven zelf. Maar ik ben er streng in; zonder een goed overzicht vooraf te maken (wat je tijdens het schrijven zeker mag en zult aanpassen), bezorg je jezelf (en vaak de lezer) alleen maar ellende. En was al je werk misschien wel helemaal voor niks, omdat dat boek er nooit gaat komen om de doodeenvoudige reden dat je de finish niet haalt.

Reden 4: alles al behandeld

Ooit schreef ik over timemanagement het boek 'Hoe word ik weer de baas over mijn eigen tijd?'. Eigenlijk had ik bij dat boek kunnen volstaan met een of twee pagina's. Waarin ik dan uitlegde dat de kunst van timemanagement niet zit in dure agenda-systemen, maar in het consequente gebruik van het woord ‘nee’. Wie ‘nee’ durft te zeggen, bespaart zichzelf zeeën van tijd. Maar twee pagina's is geen boek. En als je er toch een kaft omheen doet, heb je wel een ‘boek’, maar wie is bereid daar geld voor te betalen? En hoe weinig dan?

Een boek, bedoel ik maar, moet een minimaal aantal pagina's zijn wil het een ‘boek’ genoemd mogen worden. Laten we zeggen: ergens tussen de 25.000 en 100.000 woorden. Hoe dik een boek gaat worden, bepaalt mede de prijs. En als je boek bij een uitgeverij uitkomt, worden de omvang en de prijs vele maanden voor je boek uitkomt vastgesteld. Dat heeft onder meer te maken met de brochures die naar de handelaren worden gestuurd. Een

prijs verhogen omdat het boek dikker wordt dan gepland, kan eigenlijk niet. Een prijs verlagen omdat het dunner wordt wel, maar geen uitgever is er blij mee. Dus? Dus staat het aantal woorden vast. En moet je dat aantal ongeveer halen.

Er zijn nogal wat schrijvers die 40.000 woorden afspreken met hun uitgever en die na 30.000 woorden tot de conclusie komen dat alles wat ze wilden behandelen al behandeld is. En dan? Dan hebben ze een groot probleem. Want zomaar 10.000 woorden erbij verzinnen, terwijl het hele verhaal verteld is, daar wordt het boek niet beter van. En 30.000 woorden aanleveren, daar wordt de uitgever niet blij van. Want daarvoor heeft de lezer minder geld over. En het maakt niet alleen de schrijver, maar ook de uitgeverij voor de inkopers van boekhandels tot een partner die niet heel erg betrouwbaar is.

Gelukkig is deze beginnersfout gemakkelijk te voorkomen. Even doorlezen...

Reden 5: iemand was me voor

Als je een boek schrijft of wilt gaan schrijven dat niet iemands levensverhaal is, dan moet je er helemaal niet gek van opkijken als blijkt dat je niet de enige bent die op dat onderwerp is gekomen. Als het boek van die ander al uit is (en goed) of de reputatie van die ander minstens zo goed is als de jouwe, zou dat er toe kunnen leiden dat je het bijltje er bij neergooit.

Nooit doen!

Boeken zijn als mode: er zijn trends. Dan is opeens een onderwerp 'hot' en verschijnen er wel zes boeken tegelijk over. Mindfulness. Katten. Japans minimalisme. Paleodiet. Sportbiografieën. Whatever. Dit betekent niet dat jij jouw boek niet moet schrijven omdat anderen het al deden of doen. Integendeel, iets is hot omdat er vraag naar is en die vraag is dan meteen ook groot. Lezers zijn in zo'n periode onverzadigbaar en geneigd om meer boeken over hetzelfde onderwerp te willen lezen. Zo bezien is het beter om een boek te schrijven dat qua onderwerp in lijn is met wat anderen doen, dan een boek over een onderwerp waarover geen enkel boek te vinden is. Het kán natuurlijk dat jij net die ene wereldburger bent die een geniale ingeving had en de trend zet, maar het kan ook dat er weinig publiek is voor je boek. Spoiler: die kans is groter.

Vervolgens moet je wel - en ook dat is een potentiële afhaakreden - vertrouwen hebben in de kwaliteit van je boek. Als je zelf gelooft dat wat jij schrijft slechter is dan de rest, dan heb je weinig zin om honderd uur te gaan schrijven. Terecht. Je moet dus wel zorgen dat je boek iets toevoegt. Dat kan inhoudelijk zijn, maar dat kan ook in de vorm zitten. Tip: een getal in de titel, gelijk aan het aantal hoofdstukjes van je boek, werkt altijd. Maar ik geef er meteen als verkooptip bij: doe geen rond getal. Dus wel 99 plekken die je gezien moet hebben in

Hamburg, maar nooit 100. Dat is te bedacht.

Hoe dan ook: let niet teveel op hoe anderen het deden. Het leidt alleen maar af en je boek wordt er niks beter van. Zorg liever dat jouw boek goed is (en dat je promotie op orde is, maar dat is een ander verhaal).

Reden 6: valse bescheidenheid

Iedere schrijver, hoe ervaren ook, vraagt zich tijdens het schrijven van een boek weleens (of regelmatig) af: 'Kan ik het wel?' Dat is heel normaal.

Je zou wel stuitend arrogant zijn als je nooit eens twijfelde aan jezelf. Waar een mailtje na een minuut vergeten is, een krant na een dag in de kattenbak verdwijnt, een tijdschrift na een week of een maand bij het oud papier gaat, is een boek voor de eeuwigheid (is niet zo, maar bij wijze van spreken dan). Het moet dus wel supergoed worden, nietwaar?

De remedie tegen dit soort gedachten is een eenvoudige, die helaas wel wat tijd kost. Ga naar de dichtstbijzijnde boekhandel, koop de nummer 3 (of 5, 7 of 9, maakt niet uit) van de non-fictie bestsellerlijst, lees dat boek in één ruk uit en vraag jezelf af of je a) de inhoud kort kunt samenvatten en b) minder goed schrijft dat de schrijver van dat boek. Het antwoord op beide vragen is meestal: 'Nee.'

Je moet jezelf niet spiegelen aan 's werelds grootste literaire talenten van de afgelopen drie, vier eeuwen - of zelfs maar aan die van het moment. Als je dat wel doet, is dat waarschijnlijk hoogmoedig en zeer zeker onverstandig. De kans dat je dat niveau haalt, is namelijk zeer klein. Het punt is: dat niveau hóef je ook helemaal niet te halen. Haal gewoon het niveau van de gemiddelde non-fictie bestsellerauteur. Of iets minder. Als jij een 'mediumseller' wordt, is dat toch hartstikke prima?

Je zult merken: het gaat vooral om de inhoud. Die zit in je hoofd en staat misschien zelfs gedeeltelijk al op papier. En die inhoud moet op de juiste manier achter elkaar worden gezet en daar moet een kافت omheen. Klaar. Gewoon doen, zonder jezelf steeds naar beneden te halen.

Reden 7: Geen discipline

Lege pagina-syndroom. Check. Geen tijd. Check. Geen overzicht. Check. Alles al behandeld. Check. Anderen schreven er ook al over. Check. En beter. Check. En kan ik het eigenlijk wel? Check.

Zijn we nu aanbeland bij de belangrijkste reden waarom mensen die een boek willen schrijven er niet aan beginnen of het niet afmaken: gebrek aan discipline.